

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Szombat, aug. 20.

23. SZ.

Harmadik évfolyam 1859.

Farkasvadászat Oroszországban.

Idősb Dumas Sándor oroszországi utleírásából.

Trubetzkoï herczeg meghívott farkasvadászatra a galetrinai erdőkbe, hol mint mondják oly nagy számmal találhatók ezen állatok, mint a saint-germaini erdőben. A farkasvadászat a medvevadászattal együtt egyike az oroszok kedvencz időtöltéseinek; azonban, mint Rurik valódi fiai, a veszélyt a veszély kedvéért szeretvén, oly módját találták fel a farkasvadászatra, melly egyszerre két veszéllyel kínálkozik.

Először: szétszaggattatni a farkasok által, mint első Balduin konstantinápolyi császár.

Másodszor: összezuzatni a kocsiiban, mint Hippolyt, Theseus fia.

Természetesen a vadászatok csak télen történnek, azon időszakban, midőn az élelemhiány kegyetlenekké teszi a farkasokat. Három-négy vadász, kétesövű fegyverekkel ellátva, egy troikába ül.

A troika bárminő koci, droski, kibilk, szekér vagy tarantane, melly elé három ló van fogva, mivel nevét fogatától s nem alakjától nyeri.

A három ló közül a középsőnek mindig ügetve, a jobb és baloldalinak pedig mindig vágatva kell menni.

A középső lehorgasztott fejjel üget s „hóevőnek“ hivatik, a másik kettőt csak egy gyeplő tartja féken dereka közepén; ezek a „dühösek“.

nek neveztetnek. Az ekkép tovarepülő kocsi úgy néz ki mint egy legyező. A lovakat egy biztos kocsis kormányozza, ha ugyan van biztos kocsis a világon.

A kocsi hátuljába egy malacz van megkötve; nagyobb biztosság okáért lánczal vagy kötéllel. A láncznak vagy kötélnak mintegy tizenöt rőf hosszúnak kell lennie.

Mig azon erdőhöz érnek, hol vadászni akarnak, a malaczt a kocsin viszik; megérkezve leteszik a kocsiról, a kocsis megereszti a gyeplőt s a lovak tova iramodnak, a középső ügetve a két szélső vágatva.

A malacz, melly előtt ezen eljárás egészen szokatlan, eleinte panaszhangokba tör ki, mellyek azonban csakhamar orditássá fajulnak.

Az ordításra megjelenik az első farkas s üldözőbe veszi a malaczt, aztán tíz farkas aztán húsz farkas, aztán ötven farkas.

Mindnyájan czivakodnak a malacz felett, mindegyik előbb akarja elragadni, majd körmeivel, majd fogaival kapva utána.

A szegény állat ordítása kétségbeesett sirásba megy át. E hangok felköltik a farkasokat az erdő legtávolabb szegleteiben is. Valahány farkas van három mértföldnyi területen, mind oda szalad s a troikát egész csapat farkas kíséri.

Ekkor szükséges a jó kocsis.

A lovak, mellyek ösztönszerűleg félnek a farkasoktól, dühösekké lesznek. Az melly üget vágatni akarna s azok mellyek vágatnak röpielni szeretnének.

A vadászok az egész idő alatt taláalomra lőnek; czélozniok szükségtelen. A malacz sikolt, a lovak nyerítnek, a farkasok orditnak, a puskák durrognak. E hangverseny magát Mephistophelest is iriggyé tenné.

Fogat, vadászok, malacz- és farkascsapat ekkor már csak egy gomolyt képeznek, mellyet a szél a körüle szállongó hópolyhekkal együtt tova repít s melly hasonlól a légben elvonuló viharfelhőhöz, villámokat és menyköveket szór magából.

Mig a kocsis ura lovainak, addig minden jól megy. De ha már nem bír rajtuk uralkodni, ha a fogat futtában megakadályoztatik, ha a troika feldől, akkor mindennek vége van.

Másnap, harmadnap, nyolcz nap múlva megtalálják a kocsi romjait, a puskák csöveit, a lovak csontvázát s a vadászok és kocsis csontjait.

Múlt télen Repline herczeg illy vadászatot rendezett s kevésbe múlt, hogy majd ez lett utolsó vadászata.

Két barátjával egyik jószágán tartózkodván, melly a sivataggal határos, elhatározták, hogy farkasokra fognak vadászni, vagy is inkább hogy a farkasok által vadásztatnak magukra.

Egy nagy szánt készítettek, mellyben három ember könnyen mozoghatott s a szán elé három erős lovat fogtak, mellyeket egy bennszülött és tapasztalt kocsis hajtott. Minden vadásznak egy pár kétszövű puskája s százötven töltése volt.

A helyek következőkép voltak elosztva: Repline herczeg arccal hátra felé s két barátja jobbra és balra volt fordúlva. Nem sokára elértek a hóval fedett végtelen sivatagba. Éj volt. A telihold egész fényében ragyogott s a havon visszavert sugarai olly világosságot terjesztének el, melly a nappalival versenyezhetett.

A szán ujra elindult, miután a malacot letették, melly akarata ellen futásra kényszerítve, lármázni kezdett.

Néhány farkas megjelent, de eleinte csak félénken esekély számmal és messziről. Lassaukint mindig többen jöttek s azon arányban, mellyben számuk növekedett, mindinkább közeledtek a vadászokhoz, kik csak a rendes sebességgel engedték haladni a troikát, daczára a lovak félénk türelmetlenségének.

Mintegy huszan lehettek, midőn olly közel voltak, hogy a mészárlás elkezdődhessék.

Az első lövésre egy farkas esett.

A csapat nagy zavarba jött s úgy látszott, mintha felényire fogyott volna. S valóban a közmondás ellenére, melly azt tartja, hogy a farkasok nem eszik meg egymást, hét vagy nyolcz éhes állat hátramaradt, szétmarczangolni az elesett társat.

De a hézagok nem sokára betöltettek. Az ordítások minden oldalról viszhangra találtak; mindenfelől hegyes orrokat és izzó szénkint villogó szemeket lehetett megpillantani.

A farkasok lőtávolban voltak s a vadászok folyvást tüzeltek.

Azonban, bár minden golyó talált, a csapat épen nem fogyott, sőt mindinkább növekedett; nemsokára már nem is csapat volt, hanem egész csorda, mellynek sűrű sorai a vadászokat üldözték.

Futásuk olly gyors volt, hogy szinte röpülni látszottak a havon s

olly könnyű, hogy legcsekélyebb zajt sem okozott; hasonlóul egy néma folyamhoz, szüntelen közeledett s nem hátrált meg a három vadász erős tüzelése elől.

A troika mögött egy óriási félholdat képeztek, mellynek szarvai már-már túlhaladák a lovakat. Számuk olly gyorsan növekedett, mintha a föld alól bujtak volna elő.

Volt megjelenésükben valami ábrándszerű; valóban az ember nem adhatott magának számot e két-három ezer farkas jelenlétéről olly sivatagban, hol egy egész nap alatt alig lehetett kettőt-hármat látni.

A malacztot ismét felvették a kocsiba, mivel lármája kétszerezte a farkasok vakmerőségét.

A tüzelés nem szűnt meg, de már a löszereknek több felénél elfogyott. Még talán kétszáz lövést tehetek s két-három ezer farkastól voltak körülvéve.

A félhold szarvai mindinkább előre nyomúltak s félni lehetett, hogy bezárodván kört képezendnek, mellynek közepén lesznek a szán, a lovak és a vadászok. Ha az egyik ló kidől, mindennek vége van s a lovak lángot fujtak és óriási ugrásokat tettek.

— Mit szólsz ehhez Iván? — kérdé a herczeg kocsisát.

— Azt mondom herczegem, hogy nem jó itt lenni.

— Félsz valamitől?

— Az ördögfiak vérszagot éreztek s minél több lövés történik, annál többen jönnek elő.

— Mit tegyünk?

— Ha megengedi herczegem, odadobom a gyeplőt a lovak közé.

— Biztos vagy felölük?

— Kezeskedem értök.

— Hát mi értünk kezeskedel-e?

A kocsis nem felelt; nyilván nem merte magára vállalni a felelősséget, hanem odavetette a gyeplőt.

A nemes állatok, félelemtől sarkalva, kétszerezték sebességöket. Kétségbeesett erőlködéseikben a szó szoros értelmében elnyelték a távolságot. A kocsis még éles füttyentésekkel is sarkalta őket azon pillanatban, midőn egy hajtásnál a félhold egyik szarvát el kelle vágniok.

A farkasok félrevonúltak s átbocsáták a szánt. A vadászok czéloztak.

— Az Istenért ne löjjenek! — kiáltá Iván.

A vadászok engedelmeskedtek Ivánnak. A farkasok e váratlan körülmény által meglepetve, egy pillanatra haboztak. Ezalatt a troika egy verstet haladt. Midőn a farkasok újra üldözőbe vették, már késő volt, nem tudták elérni. Negyed óra múlva a kastély előtt voltak. E negyedóra alatt több mint két mértföldet hagytak hátra.

Másnap lóhátan kimentek a vadászat színhelyére: kétszáz farkasnál több feküdt a csatatéren.

T á r o g a t ó.

(Szemle a nyárközépi versenyek felett. — Vadászatok a közelmúlt és közeljövőben. — Egy jeles lövés. — Adoma a szarvasbikáról, melyet ezúttal nem vastag serét, hanem szakértő golyó lőtt agyon — a vadászmujszótárban.)

A sport minden nemének nyárközépi kopár teréről kellemes oázként vált ki a kolozsvári három versenynap, melyre még egyszer röviden vissza kell térnünk, hogy megemlíthessük az ottani lovaregylet tevékenységét, mely megnyugtatón látszik Figyelőnek e lapok előbbi számában közlött némi aggodalmait a kolozsvári gyep jövője iránt. Ennek t. i. új lendületet fog adni az ivadékversenyeken kívül az ujan alapított kanczaverseny is, mely magyarországi s idegen lovaknak tért nyitva, alkalmat adand arra, hogy ilyenek a szamospartii gyepen nagyobb számmal jelenjenek meg s az erdélyi tenyésztmény ezekkel megmérkőzhessék; mert csekély véleményünk szerint valamelly vásártér fontosságát nem a belföldi eladók, hanem a külföldi vevők sokasága határozza meg — s illy külföldi vevőknek tartom én a gyepeken az idegen lovak concurrentiáját, mellyeknek tulajdonosaiban jó tenyésztményünk vevőire és viszont saját kitünő tenyészanyagaik behozóra és eladóra találunk. A versenyzésnek ezen valódi lényege nélkül a beltenyésztés könnyen téves körben foroghat. Példa erre Galiczia, hol a lemergi versenyek szakai majdnem mind kizárólag galicziai lovak számára vannak kitűzve s az eredmény az, hogy — mig az ottani tulajdonosok lovaikat jeles állatoknak tartják: addig az egyetlen versenyben, hol idegen ló is futhat, a díjat egész könnyűséggel olyan ló nyeri, melly Németország kisebb gyepén sem mer megjelenni, mint az idén gr. Henckel Carolus idős méne; vagy ha megjelen, mint a harmadévi The Young Hack, mindenütt kudarcot vall. Ellenben, ha a versenyek idegen lovaknak is nyitvák, a beltenyésztők több gondot fordítanak az okszerű keresztezésre és idomításra s ez utóbbira szakértő egyéneket fognak szerezeni és lelkiismeretesebbek lesznek a telivér elnevezéssel, nem úgy mint Galicziában, hol az ivadékkönyyre kevés a tekintet s egy jó idomár hiánya messze földről is ide érzik. Mind ennek — meg vagyunk győződve — a főnebb említett téves kör, vagy is az az oka, hogy a versenyek kizárólagossága miatt mérkőzésre nem nyilván alkalom, nincs a mi haladásra buzdítson. Ama nézet, melyet egy scrupulosus úr nyilvánított, hogy t. i. a Császár-

díjak célja el van tévesztve, mert hiszen — legalább Bécsben, — az ezer aranyat mindig idegen s nem felső- vagy alsó-ausztriai lótulajdonos viszi el, mint alaptalan figyelembe sem jöhet s annak idején közmosollyal fogadtatott.

Erdély e téves körön kívül áll s most az új nyílt versenyek kitzésével a kolozsvári gyep jövőjének biztosítékát tette le, melly jövőnek fényességéről — tekintve a Figyelő ajánlotta új okszerű díjak kívánatos alapítását is — a Bánffyak és Bethlenek, a Jósikák és Mikók, a Kemények és Lázárok, a Rhédeyek és Tiszák, a Telekiek és Wesselényiek hazájában perezig is bűn volna kételkedni. Mi teljes bizalommal tekintünk a jövő évi versenyszak elé, melly az eddig évről évre tapasztalt haladást s főnnebbi nézeteinket igazolandja s egyszersmind szerencsét kívánunk az erdélyi lótenyésztés ügyének, ha sikerül ama jeles tenyészanyag megszerzése, melynek tervezésére az idei első Császárdíj concurrentiája adott alkalmat. A lókezelés és idomítás körül egyiránt jeles Lowenak átköltözésével is nyert Erdély.

Lapjaink jövő száma a székesfehérvári lóversenyek eredményéről fog számot adni; míg Arad és Török-Szt.-Miklós octóberre esik; e két hó közt azonban september egészen üresen marad, épen az a hónap, melly éghajlatunk alatt a versenyzésre legalkalmasabb. S itt önkénytelen eszünkbe jut a főtí szép őszi verseny emléke, és az a kérdés, valljon nem lehetne-e ezt egy — a rákosi gyepen september derekára eső versenynappal pótolni, mellyre a júniusi szakból a félvérek mérkőzései volnának fenn tarthatók s ezek pár új díj és elegyverseny hozzájárultával nagyon kellemes napot, sőt talán kettőt is töltenének ki.

A leMBERGI LÓVERSENYEK június 18. 20. és 22-én folytak le. Az első Császárdíj 500 aranyat gr. Henckel Hugo id. pej méne Carolus ap. War Engle any. Caroline nyerte, 8 p. 6 mp. alatt futván be a 3 $\frac{1}{2}$ mfdet, Kometa, Daim és Firmament galicziai birtokosok lovai ellen, mint ezt már főnnebb is említők. A második Császárdíjban ismét Kometa és Daim indult Birbanttal, melly messze maradt el, gr. Dsiedusitzky 5é. pej méne Kometa pedig két lóhosszal verte meg Daimet. A harmadik 150 arany Császárdíj, mellyért csak keleti származású lovak futhattak, Cielecky lovag Inkermann lováé lett, Amulet és Satellit ellen. A többi versenyszak Galicziában ellett lovak számára volt kitzúve, mellyek közt az 1000 for. egyleti díjat Myslovsky lovag Away kanczája nyerte három versenytárs ellen.

A hamburgi versenyek júl. 16-án kezdődve négy napig tartottak. A jelentékenyebb versenyek győztesei The Bird in the Hand és Kars valának, melly utóbbival Severin több ízben sikertelenül küzdött. A hamburgi pálya, mellynek túlvérmes remények rendkívül fényes jövőt ígértek, e remények egész terjedelmének eddig épen nem felelt meg, mert az idei versenyek is — a fűtő lovaknak akár számát akár jelességét tekintve, kissé középszerűen voltak megvitatva. Igaz, hogy Hans-Baselow grófnak július 7-én elhúnyta következtében hat lóval kevesebb jelent meg a gyepre, mellyek pedig a versenyek érdekét nagyon élénkíthették volna. A pesti versenytérről nálunk is eléggé ismert gróf Németország legelső telivértenyésztőinek s a versenyügy legbuzgóbb pártolóinak volt egyike s mint lovas vadász is kitűnő. A berlini sportlap szerint a continensen nem létezett az övénél jobb nyíl-kopófalka, mellynek faja Németországszerte most is legkeresettebb.

Doberanban Kars ismét két díjat nyert; a többi főbb győztes Jane Eyre, Peter Trout és Matins. Következik aug. 26-án Celle s sept. 3., 7. és 10 én Baden-Baden, melly folyvást megtartja francia jellemét, miután az eddigi igen számos nevezés közt csak három németországi lovat látunk, a többi mind francia s ezek tulajdonosainak nevei ugyanazok, mellyek a párisi, chantillyi, bordeauxi sat. versenylapokon fordulnak elő, minők: gr. de Lagrange, b. Nivière, gr. Prado, Mme Latache de Fay, Lupin úr sat. kik a tenyésztésben egy idő óta roppant haladást tanusító Franciaország legjobb lovaival vegyülvén a bádeni versenyekbe, a német tenyésztőket innen elriasztják.

A newmarketi júliusi versenyek lényeges részét a két éves lovak futásai képezték, mellyek a jövő évi Derbyre nevezve lévén, tehetségeiket itt kezdik bemutatni. Ezek közt legkitünőbb volt lord Portsmouth Buccaneer méne Wild Dayrelltől, melly a July-stakest 9 versenytárs ellen canterben nyerte; továbbá a Chesterfield stakes nyertese High Treason Mildewtől, melly Trovatoret fél lóhosszal s a verseny kedvencét Eglantinet egész könnyűséggel verte meg. E két ló volt tehát az 1860-ki Derby-kedvenc egész Goodwoodig, hol Vizard kitünő futása őt az első helyre emelte s most Angliában azt hiszik, hogy ha az imént említetteknek egyike sem, akkor vagy Nutbourne vagy Thormanby fogja az epsomi gyepen sok százezer forint sorsát elhatározni.

Mert az angol gyepeken százezerek és milliók vannak forgalomban. Az amerikai Ten Broek ma 40,000 font sterlinggel gazdagabb, mint volt harmadéve, midőn néhány lóval angol partra lépett. Pedig az amerikai se Derbyt, sem Oakst nem nyert. Illy nevezetes összegek csak ott nyerhetők, hol (a fogadásokon kívül) egy-egy versenyre 60, 80, 100, 150, sőt 200 és több ló is van nevezve. A goodwoodi utolsó versenyen összesen 273 ló indult.

A londoni lóárverések és versenyfogadások híres üzletének feje az idősebb Tattersall meghalt; az üzletet két fia folytatja. A londoni élet e nevezetes pontjának s az elhúnytak bővebb ismertetésére nem sokára alkalmat veendünk, most pedig a gyepről a vadászat terére teszünk rövid kirándulást.

A vadászat nyárközépi általános szünetében, szabályszerű és élvezetes vadászatot kisebb vadakra csak az gyakorolhatott, ki a hő napok hajnalán vagy estén jó vizslával fürjezni, vagy tavakon kaesázni járt. Alföldi sikjaink bűzakeresztei és szénaboglyái közt már a tüzök is nyújthata sportot — sőt tudunk eseteket, hogy a lövészszenvedély a nyulakat s a foglyokat sem kímélte. Ez ellen emelt szavunk, ha elhangzik is a pusztában, de felszólalunk a korai pusztítás ellen legalább e lapok útján, miután nálunk nincs — mint Franciaországban — vadászati tilalom, melly ott csak sept. 1-étől kezdve engedí meg a vadak lövését; sem társulat nem alakúl — mint Angliában — annak meggátlására, hogy a vad saját idényén kívül máskor ne lövessék. E társulat választmánya élén Grantley Berkeley áll; tagjai és aláírói vadasterek tulajdonosai, az aláírt évi illeték összegéből díjazván azokat, kik az idényen kívül lőtt vadak árusait feljelentik s a társulat aztán ezek ellen a törvény szigorát alkalmazza. Ki van számítva, hogy évenként mintegy negyvenötezer fogoly, grouse és fácán adatik el Londonban a kellő idény előtt és után s hogy ötvenezer

tuczat e madarak tojásaiból kerül szabályellenes áruba, mi a tenyészet gyarapodását képzelhető mennyire meggátolja.

Természetes, hogy a nyári vadászati tilalomba nincs foglalva a rőt vad, mely ép ez időben legjobb. E több hevélyel járó nagyvadászat azonban aránylag csak kevés sportsmannek juthat osztályrészül. E kevesek közé tartoztak azon főuraink, kik herezeg Lamberg steyeri uradalmában július derekán egy nagyobb szerű zergevadászatban vettek részt. Négy vadászaton itt 53 zerge esett, melyek közül gróf Pálffy Pál 21 darabot, herezeg Lamberg Károly 14-et, gróf Chotek Rudolf 12-öt, gr. Kolonitz László 7-et és herezeg Liechtenstein Károly 2-öt lőtt. Az eredmény még jóval fényesebb lehetett volna, ha az utolsó két nap sportján a rossz idő és kivált a bizonytalan szél nem ront vala sokat. Egyébiránt így is elég nagyszertű az eredmény, mely csak ott érhető el, hol a steyerihez hasonló rendezett vadastéren olly éles szemű és nyugodt kezű tapasztalt lövészek veszik szemügyre a havasi lakost. Képzelhetni aztán, milly remek lövő lehet az, kit még e jeles kezű zergevadászok is példánymintaként emlitenek. Ilyen Fent steyeri puskamíves, kiről gr. P. P. a következőket írja: „Steyerre visszajövén a vadászat, két kétesövű golyó-fegyvereimet némi igazítás végett Fenthez küldém, ki azokat eredetileg készítette volt. A kijavított fegyverekkel estefelé Fent feljött a várba, hol a kertben felállított cél táblára pár lövést tevénk, míg meggyőződtem, hogy mind a két puska jó irányban hord. Ekkor Fent mestert, ki híres lövész, szólítám fel, tenne mind a négy esőből egy-egy lövést. Fent, nyoleczvan lépésnyi távolságra és szabad kézből, a négy lövést úgy ejté, hogy mindenik fegyverből a balcső golyóját a jobb cső golyólyukába lőtte.“

Augusztus elején a vároki vadásztelepen, melyet tavali tárogatóink egyikében irtunk le, vadászott két jeles sportsman, kik a tollat is ép olly jól kezelvén mint a fegyvert, élményeik vázlatáról e lapokban biztosak lehetünk. Szintén augusztus kezdetén Malaczkán herezeg Pálffy Antal vadasterein folyt a szarvasvadászat, szeptemberben pedig ugyanott lesjáratra fog megjelenni Pál gróf több barátja. Ez alkalmasint már csak a retyezati zergék szemléje után történend, mert tudtunk szerint a malomvizi légyottra több olly lövadász készül, ki a malaczkai uradalom vadasterein is otthonos.

A vadász műszótárnak e lapok útján megkezdett közlésével elértük célunkat, mi nem volt egyéb, mint a vadászat avatottjait vagy a hiányzó szavak pótlására, vagy a helytelenek kiigazítására birni. S im az e részben legilletékesebb biráktól érkeztek is már illy nyilatkozatok, melyeket annak idején regisztrálandunk s addig is a szarvasbika szónak a műszótárból történt kitérőtétését ezennel kijelentjük. E szó ellen több okadatolt tiltakozás s ezeken kívül még a következő adoma is érkezett:

„Egy pozsonyi országgyűlés alatt, egy közel fekvő vadastéren több érdemes követ úr szarvasvadászatban vett részt. Ezen urak közül néhányan az alföld szép síkjain otthonosok valának ugyan, de golyó fegyver kezelésében kissé gyakorlatlanok lévén, nagy nehezen voltak arra birhatók, hogy nagy öblü serétesöveiket, illően kőczba csavart golyóval engedjék megtölteni. És így történt, hogy a vendégek egyike két hajtásban két szarvast hibázott, önmagának nagy bosszúságára, azok-

nak pedig, kikre vad nem jött, nagy irigységére. Jön a harmadik hajtás; a szerencsés puskásra ismét egy szarvas ötlík ki s ezt ő most az egyszer le is teríti. Részéről nagy az öröm, a többiekéről még nagyobb az irigység, kiknek ő, saját találékonysága fölötti roppant önelégültséggel, a szerencsés lövést akép fejtette meg, hogy: ő bizon azzal az egyes golyóval nem bajlakodott többé és senkinek sem szólva, puskáját vastag serétre vulgo ficzkóra tölté s a mint a „szarvasbika“ neki jött, úgy hasba lötté, hogy mindjárt felfordult és meg is dőglött. Na képzelhető, mint borzadt el e tetten s ennek cynicus elmondásán több jelenvolt orthodox vadász; de hirre is kapott ezen adomaszóta, ha valaki e szót szarvasbika használja, mi arról feltesszük, hogy még seréttel is képes volna reálőni, már pedig ez valódi lövadászok előtt olly gúny, mint ha magyar embernek azt mondják, hogy — nem az. Én tehát (írja az adomát közlő becses kéz) részemről e szavat nem használom, szebb ennél a himszarvas s hagyjuk a bikát a szarvasmarhára. Vagy nevezzük a himszarvast egyszerűen szarvasnak, hiszen más nyelvekben is az erdők fejedelme maga számára követeli a faj nevét, p. o. the stag, le cerf, der Hirsch. A szarvastehén elfogadott szó; az agancsárt pedig igen jól lehet azon értelemben használni, a mit az angol „the warrantable stag“-nak, a német „der jagdbare Hirsch“-nek nevez.

Szarvas és dámvad.

(Vége.)

Illy állapotban tölti el a dámvak, teljes viruló ifjúságában a nyarat s éri el az őszt, a szerelem és háboruság évszakát. Ekkor mindenfelé hallatszik lármája, rigyete és ordítása. Ha valamely suta után jár, gyakran törbe esik, mert midőn üldözésének célját elértnék hiszi, hirtelen valamely vén és nagy dámbakra bukkan. Vetélytársa láttára a vén dámvak lassan felkel, lábaival dobog a hegyes körmei által gyakran felszakgatott földön s daczosan közeleg a gondatlan ifjú elé, melly nem igen bizva még kipróbálatlan agancsai erejében, azonnal elszalad. E sikert elnyerve a vén dámvak visszamegy fekhelyére és büszke pillantásokat vet társnőjére, mellynek rokonszenvét meg tudta tartani bátorsága által. De ha a fiatal dámvakok illy félelmes ellenség elől meghátrálnak is, egymás közt dühös és véres csatákat vívnak. Nem ritkán lehet látni egyenlő erejű két állatot egymás mellett menni, színleg szórakozott pillantásokkal, a nélkül azonban, hogy egymást szem elől tévesztenék. Mindenik lesi az alkalmat, hogy megmenekülhessen vetélytársától; az mellyik az alkalmas perczet elérkezettnek hiszi, visszafordul s a másikra rohan; de bármilly gyorsan viszi is ezt véghez, alig képes ellenségét orozva megtámadni s az agancsok nagy zajjal összeütődnek. Gyakran láttunk illy jeleneteket s a megtámadó csaknem mindig résen találta a támadottat.

A dámvadak, még első fiatalságuk után is, igen szép látványt nyújtanak, midőn játszanak a tavasz kezdetén s el-elbujnak egymás előtt. Később, midőn a makok már megérttek, felállnak hátulsó lábaikra és agancsaikkal verdesik az ágakat,

hogy lehulljanak a gyümölcsök, melyek közül néhány múlhatlanul elkerülvén figyelmeket néha nedves földre lesz temetve s új fákat hoz létre. Így járúlnak a dámvadak az ültetvények gyarapításához.

A dámvadak, daczára vidámságuknak, minden időben készek a harcra s erre velök született feltékenységök és irigy vetélkedésök látszik őket készteni. Ösztönük arra bírja, hogy ne bocsátkozzanak komoly küzdelembe, mielőtt agancsaik el nem érték teljes erejüket; de mialatt fegyvereik nőnek, gyakorolják magukat, első lábaikkal dobognak a lovak módjára s így gyakran eltörrik ellenfeleik fiatal agancsainak egyikét. Midőn az agancs el van törve, a betört rész rajta marad ugyan, de többé nem forr össze, hanem elszárad, elfonnyad s utóljára leesik. Innét van, hogy néhány szarvasagancs csonkaságát erőszakos megesonkításnak, vagy valamely benső betegségnek tulajdonították.

A dámsuta körülbelül 8 holnapig nehézkes; május végén vagy június elején kevéssel a him agancsainak lehullása után egy, néha két s ritkán három borjat ellik. E kedves teremtések nagy gonddal neveli és rejtegeti anyjuk, de fájdalom! minden a mi fénylik el is homályosul s e csodás faj végét csak nagyon is jól ismerjük.

A dámvadat nem olly nehéz vadászni mint a szarvast; nem fut olly messze s könnyebben fel lehet találni, feltéve, hogy az ember észrevehette minő pagonyba vonúlt vissza, mert nem változtatja tanyáját mint a szarvas; hullatékja mint a szarvasé különböző természetű és alakú, az élelem és idő szerint; de leggyakrabban kerek.

Coxtól a következő utasításokat kölesönöztük:

„Midőn a dámvad üldöztetik, valamely előtte ismert sűrűségbe vonul vissza, soha se fut el messzire — kutyák elől s nem használja fel a bujkálást, ármányokat, szóval egyikét sem azon ravaszságoknak, melyeket a szarvas felhasználni el nem mulasztana.

„A dámvadak nem mennek át valamely nagy folyamon mint a szarvasok, hanem apróbb patakokon szivesen átgázolnak, ha azok nem mélyek. Úgy jelentkeznek mint a szarvasok, de hangjuk durvább ámbár nem olly erős. Hozzá kell tennünk, hogy nem szeretnek se párosával járni, se ágyukat megosztani.

„Csoportosabban élnek mint a szarvasok, de ha nincsenek valamely kert szűk korlátai közé kerítve, májustól augusztusig ritkán gyűlnek össze az alkalmatlan helyek miatt. Szeretik a száraz és hegyes helyeket.“

A dámvadüzés egyetlen öröme a vadászebek hevében és vidor kiáltásaiban áll. Azonban a multság nem egészen veszélynélküli arra nézve, ki félti kutyáját megölve vagy megsebezve látni.

Mielőtt tovább mennénk, szóljunk egy szót ama gyors nyelvű és zajos hangú boszantó fecsegőkről, kik valódi rémei a vadászoknak és falkároknak. Hajdan ezekre nézve le a s i n g nevű büntetés divatozott, melly Cox szerint a következő módon hajtattott végre a vadászat törvényeit megsértőkön.

„A bűnöst egy nyergen vagy ember hátán keresztbe fektették; két erős fiiczko, a bűn minősége szerint, többé-kevésbé erős tiz ütést vert reá s mintegy az ünnepély koronájaül még egy tizenegyediket, melly erősebb volt a többinél.“

A vadászatnál sok eretnkséget lehetett elkövetni, mint például elkésni a találkozásnál, összetéveszteni a mükifejezéseket sat.; de ezek csak apró bünök; hanem megboesáthatlannak tekintették rosz szarvast üzni; a hallali előtt felhagyni az üldözéssel sat.

Különben a dämuvadászat sokkal egyszerübbé lett, mióta az ijat karabinnal pótolták. Valóban van-e szebb látvány, mint egy lovas vadász, midön karabinjával kezében üldöz egy halálra szánt szegény vadat, melly kétségbeesett erölködésekkel iparkodik kikerülni sorsát, majd valamelly nyáj közé elbujva, majd valamelly sürüségben keresve menedéket. A vadász, ki a kedvezö pillanatot leste, hirtelen megállítja tökéletesen idomitott lovát, megfordul nyergében vagy leugrik a földre, karabinját arcához emeli s a dämvad megszönt élni.

Midön az idény vége felé a dämvadak ravaszakká s nehezen megközelíthetökké lettek, más mód jön alkalmazásba. Egy egész csapatot bezárnak egy nagy körbe, melly a jelenleg ugynevezett v a s z o n n a l van bekerítve, mi azonban nagyon különbözik attól, mellyet öseink használtak. Apró karók vannak a földbe ásva s a föld felett három lábnyi magasságban egy hosszú kötél által összekötve egymással. E gyenge korlátan belül járkál az erdész a meglepett csapat közt, melly azonban nem lépi át a bár könnyen átléphetö kerítést. Kissé távolabb, de még mindig belül egy peczér fekszik a fü közt vagy valamelly tölgy aljában s minden pillanatban készen van elboesítani a kutyákat, míg kívül gyermekek kutyákkal vagy azok nélkül elállják a tért, minden kitörésnek elejét veendök. Többször voltunk tanni e megindító jeleneteknek. Különösen egyike e jeleneteknek korszakot képez emlékeink közt.

Az erdész lassan lépdelt, kezében kétesövü fegyverével; közelebb megy, kiválasztja áldozatát a rendtelenségben levö csapat közül s nyugodtan várja a pillanatot, mellyben biztosan löhet. Célöz, ujja a ravaszon van: de azon pillanatban, midön lö, a dämvad, nem is sejtve hogy halál fenyegeti, megfordítja fejét s egy másikat tesz láthatóvá. A lövés azon pillanatban történik, midön a dämvadnak egy könnyü mozdulata megmenté életét; a golyó rézsut találta a szem és tölöktö közt, melly csak érintve van. A dämvad megrázza agancsait s az erdészre néz, ki még egy lövést küld utána. Egy más mozdulat e kényes pillanatban ismét megmenti életét.

„A golyók nem akarják megölni“, mormog az erdész, ki szokva volt mindig találni s igaznak tartá a következő arab közmondást: ügyes vadásznak a szemében van az ellensége. A csupán elkábitott dämvad még áll; de egy harmadik golyó öszszeszuzza koponyáját; a szép állat mereven lerogyik s mozdulatlan teste ott fekszik a porban, mellyet gyors lábai annyiszor felverték.

Lássuk most mit ír Cox a szicizilii vadászatokról.

„Midön az ország valamelly részén dämvadnyáj vonúl át, a nemesek és földbirtokosok kölesönösen tudósítják egymást s találkozási helyet tűznek ki, hol mindenki megjelen ijával s egy nyaláb négy lábnyi hosszú karóval, mellynek alsó részén hegyes vas van megerösítve, felsö részökön pedig egy lyukon át kötél van huzva. Igy felkészülve a vadászok a nyáj felé mennek s azt bekerítik. Mindenki a

neki rendelt helyen felbontja nyalábját, kiszegzi karóit, körülbelül tíz lépésnyire egymástól s szomszédainak kötelével összeköti a magáét, mellyen egyszerű fonál segítségével veresre festett tollak vannak megerősítve, miket a legcsekélyebb szellő megingathat; végre a vadászok visszavonulnak s a legközelebbi sűrűségekbe elbujnak.

„Ezen előkészületek bevégzése után a főerdész belép a körbe az ebekkel, mellyeknek hangja csakhamar felveri a däm vadakat; ezek a korláthoz szaladnak, majd balra fordulnak s a tollaktól megijedve nem mernek a kerítésen átmenni. Azután az erdész előhívja a vadászokat, kijelölve: ki mellyik däm vadat löheti le. Közkigunyoltatás a jutalma azon vadásznak, ki nem talál, vagy más állatot lő meg a helyett, mellyet az erdész neki kitűzött. Ezen leírás teljesen megegyez az igazsággal és Pierius H y e r o g l y p h á i VII. könyvének III. szakaszában feltalálható.“

A néhai Portland herezeg nagyszerű mézszárlást vitetett véghez Bulstrodeban, hol négyszáz däm vadat öltek le azon szoros utasítással, hogy azok mindenestől együtt eltemetessenek. Mondják, hogy Jersey gróf megkísérlé megmenteni e szerencsétlen áldozatokat, 3000 livrest ajánlván értök, azon ígérettel, hogy rögtön átszállíttatja uradalmaiba; de ajánlata visszautasított.

A däm vad vadászat september végén szűnik meg a következő tavaszig.

Beszélik, hogy egyszer erdészek üldöztek egy däm vad farkát, melly nagyon szorítatva hirtelen szemközt fordult, sőt még a támadásra is hajlandónak látszott. Az erdészek — talán megijedve — csekély távolságból lőttek; több lövés nem talált, de egy suta halálosan megsebesítettet. A szegény állat felugrott s eleinte követé a nyáját; de fokonkint lasubbakká lettek léptei, míg végre ledőlt a gyepre. Az erdész tizenöt husz lépésről adta neki a kegyelemlövést. Ezen emberek ügyesége valóban csodálatos, azonban a legjobb vadászoknak is vannak rossz napjaik.

Néhány angolországi parkban hajdan roppant däm vad csapatok léteztek. A legszamosabb 1780 körül Ancaster herezegé volt. E nyáj, Tunstall Marmaduke szerint hatezer däm vadból állt, melly szám évenként növekedett. „Ehhez közel“ — teszi hozzá Tunstall — „egy másik park volt, két-három ezer szarvassal és sutával.“ A herezeg däm vadai nem voltak értéktelen vagyon, miután a régi gall törvények szerint egy däm vad annyit ért, mint egy ökör. Azonban be kell vallanunk, hogy több író szerint csak annyit ért, mint egy kecskebak.

„A däm vad husa hasonlíthatlan eledel“, a tiszteletreméltó Cox szerint; és bizonyára a különféle növények, mellyekkel a däm vad táplálkozik, kitünő izt adnak husának. Mondják, hogy IV. György minden vad közül a Hyde Parkit kedvelte leginkább.

A däm vad életének hossza nem tudatik pontosan; mégis azt hiszik, hogy tizenkét évig élhet. Nyolcz év után hanyatlani kezd. A Hunterian Muzeumban láttuk több tíz éves däm vad agancsait, mellyek már jelentékenyen vesztettek nagyságukból és erősségükből.

A däm vad sokkal hajlandóbb társaságban élni mint a szarvas; ez különösen a sutákról áll; példa reá Jenny, mellyre Angolországban még nagyon sokan emlékezhetnek. E kedves állat a Gray's Inn Laneben tartózkodott, de gyakran megláto-

gatta a Gray's Inn környékét is, hol minden sétáló ismerte s kedvelte őt. E suta követte az embert egy falat kenyér vagy kétszersültért, vagy egy darabka ezukorért s szeretetét mindenképen iparkodott bebizonyítani. A szegény állatnak meg volt engedve a kertben is sétálni s a forró utezák és homokos partok után bizonyosan a gyönyör helyének tartá a kertet. Milly örömben égtek fekete szemei, midőn a tóban fürödhetett; midőn felemelt fejjel, előrenyult nyakkal, ugrálva keresztül futott a kerten s kabátunkat ránezigálta, hogy magára vonja figyelmünket. De e boldogság nem soká tartott, mert Jenny nem rég kimúlt.

A däm vad rendszeren szereti a zenét ép úgy mint a szarvas, ha nem jobban.

Két válfajt különböztetnek meg: az egyik foltos, a másik egyszínű barna. Némelly írók szerint az elsőnek hazája déli Europa és nyugat Ázsia. A két válfaj Angolországban csak a parkokban található, ellenben a szárazföldön Lithvániában például, sőt másutt is szabadon tenyészik.

E két főválfaj mellett még egyéb mellékválfajok is léteznek, u. m. eger szürke, meztelen fejű, vagy egészen fehér albino.

A däm vad földirati elterjedése igen nagy. Penant szerint igen közönséges Spanyolországban, ezenfelül található Görögországban, a szent földön és Chinában. Cuvier mint említők, kapott egyet Tunis déli erdeiből. Svéd és Norvég országokban is találtak.

Vadász-műszótár.

Farkas, róka, borz, nyúl s egyéb szörmes állat.

B a g a r á s z v. bogarász, egerész a róka, vadmacska s néha nyalánkságból a borz is.

B a k z a n a k, *ranzen*, a macskafajú dúvadak, valamint a nyúl is. *Rammeln*.

B a r l a n g, borzbarlang, rókabarlang, *Hauptbau*, a borz és a róka fő lakhelye, hol fajzik és kölykeit neveli fel. Ez igen mesterséges készületű vár. Kijárása (*Ausgang*) lejtősen és rézsút fut a fölbe le s e keskeny alagútról jobbra és balra több hosszú folyosó (*Rohr*) nyílik és cikázza át egymást. Ezek közül egy vagy kettő a *pitar*-ba (*Kammer*) vezet s ilyen pitarja a nagyobb barlangnak négy öt is van, mindegyikből más keskeny folyosó vezetvén tovább a másikba. Az utolsó legkeskenyebb folyosó a *katlan*-ba (*Kessel*) vezet, melly a legtéresebb türeg, fajzási és kölykezési hely s veszély idején végmenhely. Van ezenkívül a rókának más tanyája is, l. **R ó k a l y u k**.

B a r l a n g o l n i — barlangban tartózkodni. Barlangol a borz nappal és télen.

B e á s a k o z n i, *verklüften*, rókáról borzról mondjuk, midőn ezt barlangjába vagy lyukába taeskók szoritják s magát a földbe ássa.

B o r z b ö r, *Dachsschwarte*.

B o r z e b v. taeskó, *Dachshund*, *Fuchsfinder*, kajsza lábú, hosszas testű apró kopófaj, melly a vadat csendes hajtással nyomozza s a lyukába bűjt borzot és rókát onnan kizavarja.

Borz s á k, *Dachshaube*, zsákszerű erős háló, mely keskenyebb vasabroncsos végével a borz- vagy rókalyuk kijárásába dugatván, a tacsók által szorított borzot vagy rókát felfogja.

Cs al n i, *reizen, laufen, aufreizen*, bizonyos hangutánzással vadat hívni s lövésre keríteni.

Cs al d ö g, *Kirrung*, valamely állatnak oly czélből kitett hullája, hogy ezt a dűvad felkeresse.

Cs al d ö g ö z n i, *anasen*, a dűvadat esaldöggel bizonyos helyre lövésre keríteni.

Cs al é t e k, *Stellbrocken*, a felállított kelezébe vagy vastörbe kitett falat.

Cs al é t k e z n i, *verwittern*, esalétket kitenni, vagy a kelezét ezzel megkenni.

Cs a p d a v. **csaptató**, *Prügelhalle*, egyszerű készítmény, mely a felpezkeztett dorong elbillenése által az alája került vadat agyonsujtja.

Cs e l z e n i, eselvetés, *Wiedergang*, midőn a vad, különösen a róka, tekervényes futással csapáján visszaszalad, vagy félreugrások után irányt változtat s ekkép az ebeket tévedésbe hozni igyekeznek. Francziául: *ruser*.

Cs o n t o n s z a l a d a nyúl, midőn két vagy mind a négy esülkének (*Läufe*) ellövetése után is még egy darabig fut.

Cs o p o r t, *Rotte*, több farkas együtt.

D o b o l, *trommeln*, a nyúl kivált bakzaskor, midőn két előlábával egymás fülei tövét szaporán verdesi.

D ö g k u n y h ó, *Luderhütte*, mellyből a vadász a esaldögre jött dűvadat lövi.

D ű v a d, *Raubzeig*, minden hasznos vadnak ártalmas, ragadozó állat.

E g y a l m i, **e g y h a s i**, *Geheck*, egy ellésből, fiadzásból vagy kölykezésből való futó vad.

E l i l l a n n i, *durchgehen*, elinalni, elurranni, elosonni, elvarrantani, ellódulni; leginkább rókáról mondjuk, midőn szemmel tartott helyről észrevétlen áll odább.

E l v e r n i, *bugsiren*, szakadatlan üzéssel kifárasztani. Elverni lóhátról farkast, nyúlat stb.

E v e t, **evét**, mókus, czibabó, pele, csáj.

F a r k a s kétféle van: **h e g y i** és **n á d i**. Ez utóbbi kisebb és gyávább az elsőnél. Különböző tájakon: **f é r e g**, **á s t y á n** vagy **t o p o r t y á n** **f é r e g**, **l é s b e t e g**, **o r d a s**, **r é t i** **k u t y ó**; **t r é f á s a n**: **e r d e i** **f ü l m i l e**.

F a r k a s d, *Louvar*, nagyobb farkaskölyök.

F a r k a s v a d á s z a t általános neve a dűvadakra tartott vadászatnak, melyen csak farkast, hiúzt, rókát, vadmacskát s más ragadozót lőnek, hasznos vadat azonban kimélnék.

F a r k a s v e r e m, *Wolfsgrube*, kütszerű mély gödör, mellynek közepéből pózna áll ki s az ennek végéhez kötött kosárba lúd, kácsa vagy bárány van helyezve; a gödör a pózna körül náddal, gazzal, falevéllal van könnyedén fedve. Más neve a farkasveremnek: **f ü z** vagy **n á d k e r i t é s** keskeny nyilással, melly előtt közvet-

lenül mély gödör van ásva; a gödrön túl bárány van kipányvázva, mely éjjel egyre anyját rijja s a farkast a verembe csalja.

Felbukni, bukfenecezni, *in's Feuer stürzen*, föbe szügybe vagy szíven talált vad szokott.

Felugratni, *aufjagen*, *aufreiben*, felverni a vadat.

Felvenni, bizonyos erdőrészt mint meghajtandót körülfogni.

Fiadzik a poczkos nyúl.

Folyosó, Rohr, l. Barlang.

Fültént ütni, a nyúllal nyakszirten tett ütéssel elbánni.

Gumó, nyúlганéj.

Harró! figyelmeztetés a közelgő nyúlra.

Hajtó vadászat, *Treibjagd*, *Klopfjagd*, midőn a vadat hajtók zavarják a lövészek elé.

Hasas, poczkos kölykedzés előtt a kisebb dűvad.

Hold, *Spiegel*, a folt, mely némely vad farának hátsó részén látszik.

Kahol, a róka midőn hangot ad.

Kijáras, *Ausgang*, a hely, mellyen a vad reggel este kiöltik; és a róka-barlang nyílása.

Kölykezik, kölyket vet a dűvad. A kölyök fajzásig az.

Koslatás, a kutya-fajú dűvadak fajzása.

Kullog a csendes ügetve haladó farkas és róka.

Leagyalni, rókát, borzot, vidrát stb. agyán tett ütéssel megölni.

Lomoz a sűrű gazban vagy nádasban esörtető róka.

Mál, rókamál, a róka hasbőre.

Megtépni, *anschnelden*, az ebekről mondjuk, midőn a vadat megszaggatják.

Nyúlsip, *Hasenquäcke*, a nyúl makogását utánzó szer, mellyel bakzó kan nyulat lövésre csalhatni.

Pandal, treges öblös partallja a folyónak vagy tónak. A vidra lakhelye *pandal*, *Burg*, *Geschleif*.

Pászta azon erdőrészt, melyet hajtóvadászaton egy hajtásra felvesznek.

Petymeg, *Frett Wiesel*, tengeri nyúl vadászatára (*frettiren*) használt kis dűvad.

Pislog, mereszkedik a nyúl, midőn a vadász hirtelen rábukkan.

Pitar l. barlang.

Rókalyuk vagy borzlyuk, *Nothbau*, egy vagy két kijáratú lyuk, melyet ezen állatok nem lakásul, csak menhelyül használnak.

Rongyos a róka, midőn nyaratszaka szőrét hányva helyenként csupasznak látszik. Néhol *czondornak* is mondják.

Süldő, *Dreilaufer*, idei nyúl.

Szegróka, *Brandfuchs*, barnapiros szőrű róka.

Szörét hányja, *abhären*, minden szörmes vad a rőtavadon kívül, mellyet vetkezik.

Szuszog aborz s ezzel a vadász figyelmét magára vonja.

T a c s k ó, l. Borzeb.

Tengeri nyúl, *Kaninchen, Lapin*, a közönséges nyúllal egyfajú, de ehhez képest felényi, rendkívül szapora, vad állat.

T o p r o n g (beregi szó) a megszorúlt farkas.

T ö r, törtet sűrűn át a farkas.

U s z á l y, vitorla, *Lunte*, a róka farka.

Ü s z k ö s r ó k a, *Kohlfuchs*, azon róka, mellynek málja szürkés s végtagjain a fekete szín kitünő. A valódi üszkös rókát (*Canis melanogaster*) újabb időben külön fajtának tartják. Z. A.

V i o l a, a róka-uszály fölötti büzös mirigy.

V i l l o g n i farkas és hiúz szeme szokott.

V i r r o n g á s, dűvadak veszekedése, marakodása.

V i s s z a c s a p a hajtók közt visszafutó kis vad.

V o n c z a l é k, *Geschleppe*, dögrész, zsiger stb. mellyet földön vagy havon oly célból voncolnak, hogy büzén rókát, farkast vagy más dűvadat bizonyos helyre csaljanak. Z. A.

Z s a r á t o s r ó k a, *Birkfuchs, Goldfuchs*, fehér málú veres róka.

Z s i r g ö d ö r, *Fettloch, Saugloch*, a borz farktövében lévő nyílás, mellyet téli barlangolásában szopogat.

A nyúlra és vadászatára vonatkozó sok műszó az „Ágarászat“ rovatába van sorozva.

A polgári ménesben 1859-ben szül. csikók:

1. Sárga mén ap. Frantic, anyja Romance.
2. Sárga mén ap. ugyanaz, anyja Quadrille.
3. Pej kancza ap. ugyanaz, anyja Silhouette.
4. Pej kancza ap. ugyanaz, anyja Plumpton Maid.
5. Pej kancza ap. ugyanaz, anyja Nigra.
6. Pej kancza ap. ugyanaz, anyja Toleda.
7. Pej kancza ap. ugyanaz, anyja Parva.

A polgári idomító istállóban ujonnan elhelyeztetett:

1. Prinz Schnudi, 2 éves pej mén ap. Bob-Peel, anyja Pandora.
  2. Aucta, 2 éves p. k. ap. Frantic, anyja Mora.
  3. Pictor, 2 éves p. mén ap. Mr. Green, anyja Silhouette.
- Ravenswing az idomító istállóból a n.-lánghi ménesbe tétetett át.

Tartalom: Farkasvadászat Oroszországban. — Tárogató. — Szarvas és dämvad. — Vadász-műszótár. — Polgári ménes és istálló.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án legalább egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség (Pest, Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10 for. 50 kr., félévre 5 for. 25 kr. ausztr. értékben. Az 1857-ik és 1858-ki évfolyamok teljes példánya még kapható.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1859. Nyomatott Emich Gusztávnál. Barátok tere 7. sz.